

Välj förvaltning
Gustav Sandkvist
verksamhetschef allmän kollektivtrafik

Beslutsförslag

Datum	Diarienummer
2026-04-15	DNKT260038

Driftnämnden Kollektivtrafik**Information om Efterfrågestyrd trafik****Förslag till beslut**

1. Driftnämnden har tagit del av informationen om aktuella frågor inom efterfrågestyrd trafik.

Sammanfattning

Efterfrågestyrd trafik innebär att trafiken genomförs efter att en resenär har bokat resan. Detta är vanligt förekommande inom serviceresor, som färdtjänst, men mindre vanligt inom den allmänna kollektivtrafiken. Efterfrågestyrd trafik som en del av den allmänna kollektivtrafiken finns i Halland i form av beställningslinjer/-turer samt Närtrafik.

En vidareutveckling av Närtrafiken finns beskriven i regionalt trafikförsörjningsprogram och i Hallandstrafikens kollektivtrafikplan. Den Nya Närtrafiken implementeras i Laholm under 2026.

Efterfrågestyrd trafik som en betydande del av den allmänna kollektivtrafiken har utretts, testats och införts i olika former och på olika platser i landet. Hallandstrafiken inhämtar lärdomar från flera håll för att hitta lösningar som är ekologiskt, ekonomiskt och socialt hållbara.

Bakgrund

Efterfrågestyrd trafik innebär att trafiken genomförs efter att en resenär själv har bokat resan. Detta är vanligt förekommande inom serviceresor, som exempelvis färdtjänst, där det föregås av en behovsbedömning.

Efterfrågestyrd trafik är mindre vanligt inom den allmänna kollektivtrafiken. Efterfrågestyrd trafik kan benämnas på olika sätt, där begreppet *on demand* på senare tid har förekommit. En trafikform som är i gränslandet mellan serviceresor och allmän kollektivtrafik är Närtrafik. Den är helt efterfrågestyrd, det vill säga trafik utförs endast om resa är beställd. Närtrafiken ger resmöjligheter även där det sällan eller aldrig går någon buss.

En vidareutveckling av Närtrafiken har varit planerad under en längre tid, och finns beskriven i Region Hallands trafikförsörjningsprogram och i Hallandstrafikens kollektivtrafikplan. Detta kommer att genomföras under 2026 i Laholms kommun, som blir först ut av de halländska kommunerna.

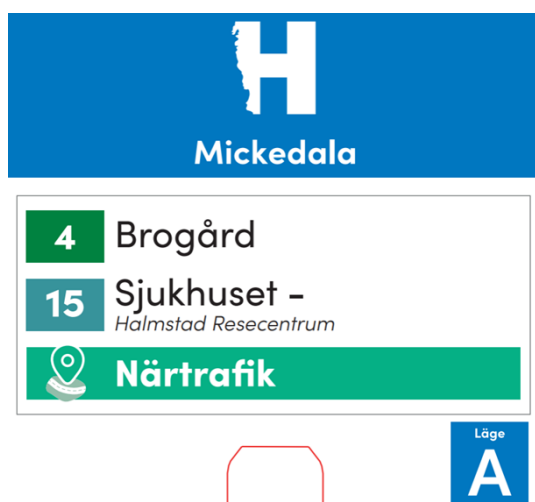
En av anledningarna till att utveckla Närtrafiken är att det med nuvarande upplägg kan vara svårt för resenärer att förstå om de är berättigade att resa med Närtrafik och i så fall vart de kan resa. En annan anledning är att uppnå en bättre samordning mellan olika trafikformer, genom att styra Närtrafiken till tider då det finns tillgängliga fordon och förare.

Villkor nuvarande Närtrafik	Nya Närtrafiken
<ul style="list-style-type: none"> • Endast för folkbokförda på orten • Du ska ha 2 km till hållplats eller 2 timmar mellan avgångar • Resa till närmsta Serviceort • Ska beställas minst 1 timme innan avfärd per telefon • Öppettid 08–17 (Laholm 08–22) vardagar • Samplanering kan ske med färdtjänst & sjukresor • Betala i bil – kort eller kontant – för vidare resa behövs ny biljett 	<ul style="list-style-type: none"> • För alla (invånare som besökare) • Du ska ha 2 km till närmsta busshållplats där vi trafikerar relativt ofta • Resa till valfri närtrafiks-hållplats inom taxezonen • Ska beställas minst 1 timme innan avfärd digitalt (app) eller per telefon • Öppettider 09–10, 10:30–11:30, 14–15, 16–17 och 18–19 • Samplanering kan ske med färdtjänst & sjukresor • Betala i bil med kort - för vidare resa behövs ny biljett

Positiva effekter som förväntas av att övergå till den Nya Närtrafiken är att alla kan åka, inklusive besökare och turister i kommunen. Det kommer vara möjligt att boka helt digitalt med bank-id och att administrera resan själv. Den som reser erbjuds fler möjligheter, då du får åka inom hela taxezonen (för Laholm innebär det hela kommunen, eftersom det är en och samma taxezon).

Det kommer vara enklare att förstå om du får resa med Närtrafik eller inte, då kartstöd kommer att finnas.

En negativ effekt för resenärerna är de minskade öppettiderna. Att minska öppettiderna till dessa tidsfönster innebär dock en förbättrad ekonomisk hållbarhet och en mindre risk för konflikt med andra resbehov.

Figur 1. Topptavla. Om en hållplats fungerar som närtrafikshållplats, synliggörs detta med text och symbol.

Att i större utsträckning använda efterfrågestyrd trafik inom den allmänna kollektivtrafiken har utretts, testats och införts i olika former och på olika håll i landet. Bland annat har ett test nyligen genomförts av Varbergs kommun, i ett område kring Dagsås och Sibbarp. Det finns även lärdomar från Västtrafik och Skånetrafiken som är relevanta. K2, Nationellt kunskapscentrum för kollektiv mobilitet, har kartlagt likheter och skillnader mellan ett flertal tester med efterfrågestyrd kollektivtrafik i Sverige. Hallandstrafiken bevakar detta för att hitta förbättringsmöjligheter i verksamheten. Lösningar som införs behöver vara hållbara, där såväl de ekologiska, ekonomiska som sociala perspektiven behöver beaktas. I de tester som genomförts framgår att det är särskilt svårt att uppnå ekonomisk hållbarhet.

Barnkonsekvens- och jämställdhetsanalys

Eftersom detta är ett informationsärende, finns inga konsekvenser ur ett barn- eller jämställdhetsperspektiv.

Ekonomiska konsekvenser av beslutet

Eftersom detta är ett informationsärende, finns inga ekonomiska konsekvenser.

Förvaltning

Andreas Almquist
Förvaltningschef

Gustav Sandkvist
Verksamhetschef allmän kollektivtrafik

Bilaga:

Kollektivtrafik on-demand i Sverige – en kartläggning av nydanande former av anropsstyrd kollektivtrafik. Rapport 2025:1 av K2 – Nationellt kunskapscentrum för kollektiv mobilitet.

Styrelsens/nämndens beslut delges

Nämndens beslut delges ej.